

Bertel Dahlgaard: Jeg synes, det er fuldt korrekt, at den publikation, hvorpå den højttærede økonomiminister har bygget sine økonomiske betragtninger, kaldes økonomisk årsoversigt, og at man ikke er vendt tilbage til titlen „Danmarks Nationalbudget“, som anvendtes om disse årsoversigter i årene 1948—50. Det er rigtigt med den betegnelse, der her er anvendt, fordi denne årsoversigt netop ikke er et nationalbudget, hvorved man almindeligvis forstår et overlag over de forventede resultater af den kommende tids økonomiske virksomhed.

Den er ikke en prognose, en redegørelse for udsigterne for den kommende tids økonomiske udvikling her i landet, og endnu mindre indeholder oversigten et program for statens økonomiske politik i den kommende tid.

Oversigten består af en række oplysninger, hvoraf hovedparten har foreligget tidligere, men oplysningerne er samlet til et helhedsbillede af den økonomiske udvikling herhjemme, særlig i de sidste 3—4 år, og det er selvfølgelig værdifuldt. Med hensyn til tiden fra 1950 til nu forekommer det mig, at der er to ting, der springer i øjnene. Man får et stærkt indtryk af, hvorledes statens indgreb i det økonomiske liv har spillet en stor rolle i disse år under et såkaldt liberalt styre. Der er ikke blot tale om de egentlige restriktioner med hensyn til rationeringer og priser, som på visse tidspunkter har været en følge af varemanglen, men det drejer sig om statens indgreb på de mest afgørende punkter for erhvervslivets udfoldelse, nemlig finanspolitikken, rentepolitikken og kontrollen med vel ca. halvdelen af landets investeringer i bygninger og anlæg; det er ganske interessant. Dernæst får man ved gennemgangen af materialet vedrørende den forløbne tid et stærkt indtryk af, at den krisepolitik, der gennemførtes i efteråret 1950 og foråret 1951 i den da faretruende valutastituation, viste sig at være rigtig. Alt tyder på, at de stærke indgreb, der blev foretaget for at rette valutastituationen op, var rigtige, både i deres karakter og i deres omfang. Jeg siger dette, bl. a. fordi man dengang bebrejdede det radikale venstre den indflydelse, det havde på det politiske forlig. Den daværende finansminister ville være gået videre ad skattevejen, og socialdemokratiet ville være

gået videre med indgrebene overfor erhvervslivet. Jeg understreger derfor, at erfaringerne afgjort peger i retning af, at man dengang i det store hele traf det rigtige. Disse indgreb blev sammen med heldige høstår udgangspunktet for den konsolidering af vor valutastilling, som fandt sted navnlig i 1952, noget mindre i 1953, for derefter at munde ud i en valutabeholdning, der i de sidste måneder har været stagnerende omkring 300 mill. kr. Det er efter mit skøn her, betænelighederne møder os; trods god høst og bedring af bytteforholdet udadtil er forbedringen af valutastillingen ophørt. Det fremgår af oversigten, at dette i betydelig grad står i forbindelse med det ekstraordinære forbrug af materialer og arbejdskraft og dermed af valuta, der satte ind med den voldsomme oprustning i 1952, og som i oversigten karakteriseres ved en årlig forøgelse af forsvarsudgifterne med 200—250 mill. kr. og en forøgelse af det militære mandskab med 20 000 mand, så at de indkaldte styrker nu til stadighed udgør nær ved 40 000 mand.

Det er i denne situation, spørgsmålet om den kommende konjunkturudvikling får sin dominerende betydning for Danmark. Oversigten gennemgår her alle de kendte ræsonnementer med hensyn til, hvilke momenter der taler for, at det mindre tilbageslag, der har fundet sted i Amerikas økonomi, kan tænkes at udvikle sig til en egentlig depression, og hvilke momenter der taler imod, herunder navnlig den amerikanske regerings vilje til at bringe alle fornødne økonomiske midler i anvendelse til forebyggelse af krisen.

Der er ikke noget at sige til, at oversigten i det væsentlige må afholde sig fra en indgående bedømmelse af, om et betydeligt konjunkturomslag er sandsynligt, men det kan måske bebrejdes oversigten og dermed regeringen, at man i så ringe grad omtaler de konsekvenser, det bliver nødvendigt at drage, hvis den økonomiske depression eller krise indtræder. Denne mangel fremtræder klart i en udtalelse, der i oversigten findes på side 76, hvor det siges, at vanskeligheden ved at forene fremgang i beskæftigelse og levestandard med de til enhver tid foreliggende begrænsede valutariske muligheder har man alene behandlet udfra et langtidssynspunkt, medens man kun flygtigt har berørt de sær-